

УДК 37.09+378+37.02

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12\(26\)-499-513](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12(26)-499-513)

Боса Віта Петрівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04070, тел.: (050) 410-32-14, <https://orcid.org/0000-0001-7509-7044>

МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті змодельовано зміст і структуру трирівневу (елементарний, технологічний і цифровий рівні) методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій: детермінуючий, цільовий, змістовий, ресурсний та результативний компоненти. Детермінуючий компонент методичної системи визначається як система чинників, що актуалізують дослідження проблеми, надають йому суспільно значущого, освітнього та особистісного сенсу. Цільовий компонент характеризує систему цілей, перспектив, завдань, які визначають спрямованість, зміст і очікувані результати упровадження авторської методичної системи. Відповідно до логіко-структурного аналізу у статті сформульовано три рівні цілей упровадження інформаційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх філологів. Змістовий компонент розкриває зміст освіти майбутніх філологів, а також зміни в ньому, зумовлені упровадженням інформаційних технологій відповідно до цілей та соціальних детермінант. Ресурсний компонент характеризує сукупність ресурсів, необхідних для упровадження інформаційних технологій у освітній процес. Спроектowana методична система реалізується у процесі професійної підготовки майбутніх філологів у 4 етапи: 1) підготовчий етап, спрямований на знайомство та засвоєння викладачами іноземної мови форм, методів і засобів, заснованих на інформаційних технологіях; 2) організаційний етап визначається потребами аналізу, відбору, апробації, створення власного навчального контенту (Сервіси Web 2.0); 3) діяльнісний етап визначає безпосереднє упровадження інформаційних технологій у процес вивчення іноземної мови; 4) підсумковий етап спрямований на збір зворотного зв'язку від студентів і викладачів щодо зручності та ефективності використання інформаційних технологій у процесі вивчення професійних дисциплін, відповідної корекції змісту навчального матеріалу та підготовку його до подальшого використання. Результативний компонент методичної системи

професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій презентує методологію та методичний інструментарій оцінки впливу упровадження інформаційних технологій на рівень професійної компетентностей майбутніх філологів.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна компетентність, майбутні філологи, інформаційні технології, методична система

Bosa Vita Pertivna Candidate of pedagogical sciences, Docent of Chair of Romance Philology and Comparative-typological Linguistics, Grinchenko Borys Kyiv University, 18/2 Bulvarno-Kudriavska St, Kyiv, Kyiv, 04053, tel.:(050) 410-32-14, <https://orcid.org/0000-0001-7509-7044>

METHODOLOGICAL SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PHILOLOGISTS BY MEANS OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES

Abstract. The article simulates the content and structure of a three-level (elementary, technological and digital levels) methodological system of professional training of future philologists by means of modern information technologies: determinative, target, meaningful, resource and effective components. The determinant component of the methodological system is defined as a system of factors that actualize the study of a problem, give it socially significant, educational and personal meaning. The target component characterizes the system of goals, prospects, tasks that determine the direction, content and expected results of the implementation of the author's methodological system. In accordance with the logical-structural analysis, the article formulated three levels of goals for the introduction of information technologies in the process of professional training of future philologists. The content component reveals the content of the education of future philologists, as well as changes in it, due to the introduction of information technologies in accordance with the goals and social determinants. The resource component characterizes the totality of resources necessary for the implementation of information technologies in the educational process. The designed methodological system is implemented in the process of professional training of future philologists in 4 stages: 1) a preparatory stage aimed at acquaintance and assimilation by teachers of a foreign language of forms, methods and means based on information technologies; 2) the organizational stage is determined by the needs of analysis, selection, testing, creation of its own educational content (Web 2.0 Services); 3) the activity stage determines the direct introduction of information technology in the process of learning a foreign language; 4) the final stage is aimed at collecting feedback from students and teachers regarding the convenience and effectiveness of using information technologies in the process of studying

professional disciplines, appropriate correction of the content of educational material and preparing it for further use. The effective component of the methodological system of professional training of future philologists by means of modern information technologies presents the methodology and methodological tools for assessing the impact of the introduction of information technologies on the level of professional competence of future philologists.

Keywords: professional training, professional competence, future philologists, information technologies, methodical system

Постановка проблеми. Потреба розробки і обґрунтування методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій визначається суперечністю між наявною теоретико-методологічною базою щодо формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів та практикою реалізації сучасних інформаційних технологій у процесі професійної підготовки. Відповідно, напрацьовані у теоретичному пошуку ідеї та підходи потребують інструментів для їх упровадження в практику професійної підготовки. З цією метою нами змодельовано методичну систему професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій як практично орієнтовану модель реалізації попередньо обґрунтованих наукових ідей, підходів, принципів, методів і засобів формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій. Охарактеризуємо структуру змодельованої методичної системи, зміст її окремих компонентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Структурування педагогічних процесів дозволяє охарактеризувати досліджуване явище більш системно, ілюструючи впливи окремих компонентів через їх взаємодію і взаємозв'язок. Залежно від предмету та цілей дослідження, науковці визначають підсистеми та компоненти відповідно до їх призначення й наповнення. Так, В. Співачук і М. Іконнікова, окреслюючи перспективні напрями розвитку системи професійної підготовки філологів, розглядають процес професійної підготовки як складну цілісну і неперервну систему, що складається з взаємопов'язаних підсистем: цільової (соціальне замовлення, мета, завдання, потреби, вимоги, зовнішні та внутрішні детермінанти процесу професійної підготовки філологів), функціональної (готовність до професійної діяльності філолога і виконання професійних функцій); концептуальної (концепція формування професійної компетентності та шляхи її реалізації), теоретико-методологічної (покладені в основу вивчення теорії, ідеї, підходи, принципи), законодавчо-нормативної (нормативно-правове забезпечення освітнього процесу вищої школи), організаційної (організація процесу професійної підготовки); змістової (зміст навчання майбутніх філологів), технологічної (навчально-методичне і технологічне забезпечення процесу

вивчення іноземної мови), особистісної (професійно важливі якості особистості філолога), результативної (моніторинг результатів навчання й наявність відповідного діагностичного інструментарію для оцінювання якості професійної підготовки), управлінської (управління освітнім процесом на всіх рівнях). Основними рівнями реалізації системи дослідниці визначають державний, інституційний і особистісний рівні [1].

О. Семенов, досліджуючи модель конкурентоздатного фахівця у галузі філології, розмежовує модель підготовки, що реалізує цілі вищої освіти та модель діяльності, що відображає сферу професійної діяльності. Відповідно, дослідниця визначає мовно-мотиваційний (потреби, прагнення, переконання, бажання, здатності), комунікативно-інформаційний (знання), операційно-компетентнісний (уміння) компоненти моделі готовності майбутнього філолога, виділяючи шість етапів професійної підготовки: допрофесійний, актуалізаційний, навчально-інформаційний, навчально-науковий, конструктивний і післявузівський, що дозволяє їй визначити шляхи збагачення підсистем професійної підготовки у навчально-пізнавальній, науково-дослідній та практичній діяльності майбутніх філологів [2].

В. Биков та І. Мушка у посібнику «Комп'ютерно орієнтована освіта майбутніх філологів», розкриваючи інструменти систем відкритої освіти, визначають такі компоненти методики формування професійних компетентностей майбутніх філологів: освітній портал викладача, дистанційне навчання на базі системи MOODLE закладу вищої освіти, хмарні сервіси та соціальні мережі [3].

Вивчаючи можливості підготовки бакалаврів з філології до застосування інформаційно-комунікаційних технологій, О. Глушак характеризує два різних підходи до визначення ролі інформаційних технологій: 1) інформаційні технології як навчальні процеси, засновані на упровадженні методів і засобів роботи з інформаційними продуктами (технологія як навчальний процес); 2) інформаційні технології як результат створення технічного середовища для навчання на базі інформаційних і програмно-технічних засобів (технологія як застосування засобів). Означені підходи покладаються дослідницею в основу методики використання інформаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх філологів [4].

Розроблена С. Кубрак модель професійного саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю засобами інформаційних технологій містить цільовий (соціальне замовлення й мета), змістовий (принципи, підходи, зміст освіти та її форми й методи), операційно-діяльнісний (сукупність педагогічних, методичних, психологічних, матеріально-технічних умов, а також інформаційних технологій) та результативний (критерії і рівні компетентності) компоненти [5].

У дисертаційному дослідженні І. Костікової охарактеризовано й експериментально перевірено мотиваційно-цільовий, змістово-організаційний, інформаційно-змістовий, програмно технічний і контроль-оцінний складники професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови засобами ІКТ, заснованої на створенні й упровадженні інформаційно-навчального середовища [6]. Н. Сорокіною створено педагогічну технологію впровадження мультимедійних навчальних презентацій у процес формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів, що містить такі складники: мета, дидактичні умови, принципи, етапи, форми, методи, засоби і очікувані результати [7]. А. Певсе у дослідженні процесу формування інформаційної культури майбутніх філологів як базові виділяє цільовий, процесуально-змістовий і оцінювально-результативний блоки [8].

Процька С. М. (2019), досліджуючи процес формування професійно-педагогічних компетентностей майбутніх філологів, сформувала модель комп'ютерно орієнтованої методичної системи формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх учителів-філологів, що складається з цільового, методичного, діяльнісно-практичного, змістовно-технологічного і діяльнісно-корекційного компонентів [9]. У контексті нашої проблеми дослідження, особливо цінним для нас є розгляд змістовно-технологічного компоненту, що об'єднує комп'ютерно орієнтовані форми організації освітнього процесу, комп'ютерно орієнтовані методи навчання та комп'ютерно орієнтовані засоби навчання.

Комп'ютерно орієнтовані форми навчання класифікуються дослідницею як комп'ютерно орієнтованих лекції, семінари і практичні заняття, консультації, комп'ютерно орієнтована науково-дослідна робота, комп'ютерне тестування, модульні контрольні роботи тощо, дистанційні форми – електронні навчальні курси (ЕНК): чат (текстовий, графічний); інтерактивні форми проведення семінарів, практичних й лабораторних занять, консультацій та ін., комп'ютерно орієнтовані екзамени й заліки. Комп'ютерно орієнтовані методи навчання, визначені авторкою: робота з електронними підручниками, е-бібліотеками, репозиторіями; робота з відомостями, що отримуються через глобальну мережу Internet, інтерактивні методи: комп'ютерне навчання, комп'ютерно орієнтовані методи навчального контролю і самоконтролю, методи комп'ютерної діагностики готовності студентів до занять, метод проектів, навчання у співробітництві, створення цифрових наративів. До комп'ютерно орієнтованих засобів навчання С. Процька відносить апаратне забезпечення: сучасні мобільні засоби; програмне забезпечення: е-бібліотеки, хмаро орієнтовані засоби, е-соціальні мережі, комп'ютерно орієнтовані системи навчального призначення та технології мережного едистанційного навчання, освітній портал [9].

Таким чином, розробники моделей процесу професійної підготовки майбутніх філологів, залежно від наукових інтересів та визначених цілей, послуговуються такими основними підходами до структуризації:

- залежно від функцій професійної підготовки (В. Співачук і М. Іконнікова);
- залежно від очікуваних результатів професійної підготовки (О. Семенов);
- залежно від застосованих технічних і інформаційних засобів (О. Глушак, В. Биков та І. Мушка, С. Процька);
- залежно від етапів технологізації процесу професійної підготовки (С. Кубрак, І. Костікова, Н. Сорокіна, А. Певсе).

Означені підходи дозволяють вивчити результативність процесу професійної підготовки майбутніх філологів залежно від окремих апробованих змін (упроваджених умов, технологій, навчальних дисциплін, тощо); водночас, вони не представляють процес підготовки майбутніх філологів засобами інформаційних технологій як системний, тобто такий, що потребує рефлексії, оцінки та модернізації кожного компоненту і чинника. Відповідно, запропонована нами методична система професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій сфокусована на підвищення результативності досліджуваного процесу шляхом модернізації усіх її структурних компонентів.

Метою статті. Спроекувати зміст і структуру методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій.

Виклад основного матеріалу. На основі теоретичного аналізу проблеми дослідження та з урахуванням досвіду практичної викладацької діяльності нами було змодельовано такі компоненти методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій: детермінуючий, цільовий, змістовий, ресурсний та результативний. Варто зауважити, що розроблена методична система є кількарівневою, що дозволяє її використання залежно від можливостей суб'єктів освітнього простору на трьох рівнях: елементарному, технологічному та цифровому.

Рис. 1. Структура методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій

Детермінуючий компонент методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій визначає систему чинників, які актуалізують дослідження проблеми, надають йому суспільно значущого, освітнього та особистісного сенсу. Відповідно, у детермінуючий компонент авторської методичної системи нами включено соціальні детермінанти (соціальні запити, суспільні зміни, громадські потреби), які визначають пошук шляхів упровадження інформаційних технологій у систему освіти загалом і професійну освіту філологів, зокрема; нормативні документи, які регулюють процес і результати професійної підготовки, соціально-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій, та мотиваційні особливості суб'єктів освіти щодо досягнення якості професійної філологічної підготовки (передусім, студентів і викладачів), у тому числі щодо використання інформаційних технологій.

Цільовий компонент методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій характеризує систему цілей, перспектив, завдань, які визначають спрямованість, зміст і очікувані результати упровадження авторської методичної системи. Цільовий компонент є прямим наслідком детермінуючого та характеризує технологічний підхід до розв'язання проблеми забезпечення якості професійної підготовки майбутніх філологів, оскільки саме процес свідомого цілепокладання дозволяє синтезувати цілі із засобами та результатами упровадження методичної системи.

Відповідно до логіко-структурного аналізу нами було сформульовано три рівні цілей упровадження інформаційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх філологів (табл. 1).

Таблиця 1.

Цілепокладання методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій

Рівень	Цілі
<i>Перспективні цілі</i>	<ul style="list-style-type: none">• Розвинені мовні та цифрові компетенції філологів;• Формування готовності використовувати інформаційні технології для неперервної освіти• Розвиток конкурентноспроможності філологів на ринку праці
<i>Провідна мета</i>	Підвищити рівень професійної компетентності майбутніх філологів шляхом упровадження інформаційних технологій у процес професійної підготовки

<p><i>Короткострокові цілі</i></p>	<ul style="list-style-type: none">• Сприяти свідомому й цілеспрямованому упровадженню інформаційних технологій у процес професійної підготовки• Оволодіння знаннями про інформаційні технології та можливості їх використання у навчальній і професійній діяльності• Формування умінь і здатностей використовувати інформаційні технології для вирішення навчальних, особистих і професійних завдань• Розвиток рефлексивних умінь філологів щодо рівня професійної компетентності та здатності їх розвивати засобами інформаційних технологій
------------------------------------	--

Змістовий компонент методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій розкриває зміст освіти майбутніх філологів, а також зміни в ньому, зумовлені упровадженням інформаційних технологій відповідно до цілей та соціальних детермінант.

Зміст навчання – система знань, умінь, компетенцій, способів діяльності, якими повинні оволодіти здобувачі освіти у процесі навчання для подальшої ефективної діяльності; зміст навчання визначається цілями освіти, соціальними змінами і запитами суспільства, та фіксується у державних стандартах і вимогах (для формальної системи освіти). Зміст навчання відображає набутий соціальний досвід попередніх поколінь та репрезентується такими елементами: знання як наукова обґрунтована картина світу; досвід виконання діяльності як уміння і навички відтворювати діяльність; досвід творчої та пошукової діяльності як здатність до вирішення нових проблем і завдань; досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу як система професійно та соціально важливих цінностей, ставлень і переконань [10]. Означені елементи перебувають у тісному взаємозв'язку та формуються через сукупність навчальних предметів, навчальних завдань і практик.

Зміст навчання майбутніх філологів у ЗВО визначається Освітніми стандартами, у яких розкривається перелік загальних і спеціальних компетентностей випускників спеціальності «Філологія», які винесено у зміст навчання майбутніх філологів як інтеграція знань, умінь, здатностей і професійних якостей, з яких ми обрали ті, що корелюють із інформаційними технологіями як засобами професійної підготовки:

- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;

- ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно;
- ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою;
- ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК 14. Усвідомлення поваги до різноманіття культур;
- ЗК 15. Здатність розвивати в собі креативність, гнучкість та системність мислення, оперативність у вирішенні особистісних, соціальних та професійних проблем;
- ЗК 16. Здатність розуміти сутність й соціальну значущість майбутньої професії, прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності;
- СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
- СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації);
- СК 12. Здатність до організації ділової комунікації;
- СК 14. Вільне володіння навичками усного та письмового перекладу текстів різних стилів і жанрів з іноземної мови на українську, їх редагування на професійному рівні;
- СК 15. Здатність усвідомити важливості розвитку та поглиблення співробітництва між Україною та Європейським Союзом у сфері професійної діяльності.

Визначені освітнім стандартом програмні результати навчання відображаються у переліку компонент освітньої програми ЗВО як навчальні предмети (обов'язкові та вибіркові). ЗВО володіють автономією для створення власних навчальних планів, які повинні враховувати вимоги до формування програмних результатів навчання. Зокрема, аналіз освітніх програм закладів, які склали експериментальну базу дослідження, дозволив нам виділити такий узагальнений перелік освітніх компонент, який спрямований на формування означеного змісту освіти: Вступ до мовознавства, Практична граматики, Теоретична і порівняльна граматики, Загальна і порівняльна лексикологія, Загальна і порівняльна стилістика, Практика мови/мовлення, Іноземна мова у сучасному комунікативному просторі, Теорія та практика перекладу,

Галузевий переклад, Історія мови, Сучасна лінгвістика, Перекладацькі країнознавчі студії, Фонетика, філологічна практика та інші. Означений перелік освітніх дисциплін не є завершеним, він визначається потребами та бажаннями викладачів упроваджувати інформаційні технології у процесі формування професійної компетентності майбутніх філологів як інтегральної компетентності.

Вибіркові освітні компоненти становлять варіативну частину навчального плану, вони пропонуються закладом вищої освіти майбутнім фахівцям з можливістю вільного вибору окремих дисциплін (для бакалаврату – 60 кредитів), основним завданням яких є врахування інтересів і потреб студентської молоді та формування м'яких навичок, а також підсилення фахових компетенцій філолога та поглиблення знань іноземної мови.

Ми також пропонуємо включати у зміст навчання майбутніх філологів зміст і можливості електронних платформ й інформаційних ресурсів щодо формування високого рівня їх професійної компетентності. Аналіз платформ неформальної освіти свідчить, що усі вони містять компонент з вивчення іноземних мов (залежно від рівня користувачів, фаху користувачів, їх потреб і інтересів). Переважна частина означених курсів є безкоштовною і потребує лише реєстрації на сайті провайдера; варто відзначити, що виконання усіх завдань курсів може сертифікуватися університетами світового рівня. Більш детально неформальна освіта майбутніх філологів засобами Інтернет технологій висвітлена у ресурсному компоненті методичної системи.

Ресурсний компонент методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій характеризує сукупність ресурсів, необхідних для упровадження інформаційних технологій у освітній процес.

У дослідженні С. Кутової й М. Іванілішина [11] стверджується, що ефективність застосування інформаційних технологій у навчальному процесі опосередковується професійною кваліфікацією викладачів ЗВО щодо їх здатності включати інформаційні технології у систему професійної підготовки. Відповідно, методична система професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій повинна включати підготовчий етап, спрямований на знайомство та засвоєння викладачами іноземної мови форм, методів і засобів, заснованих на інформаційних технологіях. Організаційний етап визначається потребами аналізу, відбору, апробації, створення власного навчального контенту (Сервіси Web 2.0). Діяльнісний етап визначає безпосереднє упровадження інформаційних технологій у процес вивчення іноземної мови. Підсумковий етап є етапом збору зворотного зв'язку від студентів і викладачів щодо зручності та ефективності використання інформаційних технологій у процесі вивчення

професійних дисциплін, відповідної корекції змісту навчального матеріалу та підготовку його до подальшого використання. Рекомендованим засобом для вивчення можливостей використання інформаційних технологій для побудови змісту і навчальних завдань у вищій школі є посібник О. Пшеничної, який містить покрокові інструкції для навчання у таких напрямках:

- Використання інтерактивних дошок;
- Розробка інтерактивних матеріалів (Easy Interactive Tools, Smart Notebook);
- Розробка контрольних завдань (LearningApps);
- Розробка електронного навчального ресурсу з дисципліни;
- Використання онлайн-дошок [12].

У дослідженні Т. Валюкевич подано опис і характеристику цифрових платформ [13], які дозволяють забезпечити доступ до дистанційного навчання і розміщення навчальних і методичних матеріалів для студентів: ZOOM, Google Classroom, Google Meet, Office 365, ClassDojo, MOODLE, Edmodo, Teams та інших сервісів для навчання, які підходять для вивчення іноземної мови зі студентами профільних і непрофільних спеціальностей. Учена зазначає, що найбільш легкими для реєстрації та користування є такі сервіси, як ZOOM, ClassDojo, Edmodo, Google Classroom. Платформа Moodle є складною для самостійної реєстрації, але має набагато ширший потенціал у використанні для вивчення мови, оскільки дозволяє створювати власний навчальний контент, публікувати матеріали, тестувати рівень знань студентів. Означені сервіси, разом із платформами для неформальної мовної освіти та організацією власного навчального курсу складають наступний компонент методичної системи, який ми назвали ресурсним. Ресурсний компонент доцільно наповнити посиланням на електронні словники, енциклопедії, бібліотеки, які стануть додатковим ресурсом у процесі вивчення іноземної мови. Також у процесі використання інформаційних технологій доцільно користуватися ресурсами, що надаються соціальними мережами та сервісами Веб 2.0 (Twitter, Youtube, Wiki, блоги та сайти тощо). У дослідженні С. Цінько та Н. Голуб [14] також проаналізовано особливості використання різних цифрових платформ (Google Class, Google Forms) у результаті чого окреслено можливості їх використання у процесі професійної підготовки майбутніх філологів. У роботі Т. Варенко і Н. Пантукіної описано особливості застосування платформ Moodle і Google Class для вивчення іноземної мови в українських університетах [15].

Сервіси Web 2.0 є різновидом інформаційних технологій та програмним забезпеченням, що дозволяє генерувати нову інформацію та новий контент у процесі навчання. Вони відкривають перед суб'єктами освітнього простору додаткові безкоштовні можливості доступу до вільних електронних ресурсів і участі у онлайн об'єднаннях інших користувачів, їх спільній діяльності та

співробітництві для самостійного створення мережевого контенту. Web 2.0 вважається соціальним, а не технічним феноменом саме через суб'єктність його учасників; для порівняння Web 1.0. був покликаний на розвиток технологій комп'ютерної взаємодії, натомість Web 2.0 – розвиває технології, орієнтовані на контент користувачів. Відповідно, користувацька класифікація сервісів Web 2.0 створена залежно від способу використання та вміщує такі сервіси:

- мережеві щоденники;
- спільний пошук інформації;
- спільне зберігання закладок;
- спільне зберігання медіафайлів (фотографії, схеми, малюнки; презентації, відео, документи, карти знань, аудіо записи);
- спільне редагування документів, електронних таблиць;
- колективне редагування гіпертекстів [16].

Значна частина навчального часу у професійній підготовці виділяється на самостійну роботу студентів. Саме при підготовці завдань для самостійної роботи сервіси Web 2.0 можуть стати у нагоді, оскільки дозволяють забезпечити молодим людям відкрито ділитися своїми напрацюваннями.

Приклади сервісів Web 2.0 :

- Groups (<http://groups.yahoo.com>); – можливість створення списків розсилок та загальних веб-ресурсів.
- Blog (<http://www.liveJournal.com>) – сервіс для створення блогів або «живих журналів», т.з. «альтернативна журналістика».
- Wiki (eduwiki.uran.net.ua ; www.uk.wikiprdia.org/wiki) – створення простих сайтів.
- Flickr (<http://flickr.com>) – дозволяє зберігати та накопичувати колективні колекції фото.
- Delicious (<http://delicious.com>) – портал для зберігання колективних колекцій гіперпосилань.

Ресурсний компонент створеної методичної системи потребує експертної підтримки щодо технічного забезпечення, програмного забезпечення та освітнього супроводу (постійне підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників щодо можливостей та результатів використання інформаційних технологій).

Результативний компонент мет одичної сист еми професійної підгот овки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій презентує методологію та методичний інструментарій оцінки впливу упровадження інформаційних технологій на рівень професійної компетентностей майбутніх філологів.

Уважаємо за важливе зауважити на прямому зв'язку цільового та результативного компонентів методичної системи, оскільки очікуваний

результат її впровадження – зростання рівня професійної компетентності майбутніх філологів – потребує свідомого цілепокладання для забезпечення реалізації кожного складника професійної компетентності (цілепокладального, знаннєвого, діяльнісного та рефлексивного критеріїв оцінювання рівня сформованості професійної компетентності).

Висновки. Таким чином, описана методична система професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій вирішує проблему впровадження у практику професійної підготовки напрацьовані у процесі теоретичного пошуку ідеї та підходи залежно від можливостей суб'єктів освітнього простору на трьох рівнях: елементарному, технологічному та цифровому. Методична система є практико орієнтованою моделлю реалізації попередньо обґрунтованих наукових ідей, підходів, принципів, методів і засобів формування професійної компетентності майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій. Структуру методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій складають детермінуючий, цільовий, змістовий, ресурсний та результативний компоненти. Методична система є кількарівневою, що дозволяє її використання залежно від можливостей суб'єктів освітнього простору на трьох рівнях: елементарному, технологічному та цифровому.

Перспективною подальшої наукової роботи вважаємо експериментальну перевірку ефективності запропонованої методичної системи та оцінювання її впливу на рівень професійної компетентності майбутніх філологів.

Література:

1. Співачук В. О., Іконнікова М. В. (2021). Перспективні напрями розвитку системи професійної підготовки філологів в Україні. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 39. С. 218-222. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.44>
2. Семенов О. М. *Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури*: Монографія. Суми: ВВП "Мрія-1" ТОВ, 2005. 404 с.
3. Бобрицька В. І., Процька С. М. *Комп'ютерно орієнтована освіта майбутніх філологів*: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ. Полтава: Скайтек, 2016. 136 с.
4. Глушак О. М. Підготовка бакалаврів з філології до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності. *Освітологічний дискурс*, 2016, № 1 (13). С. 30-41.
5. Кубрак С. В. *Педагогічні умови професійного саморозвитку майбутнього вчителя філологічного профілю засобами інформаційних технологій*: автореф. Житомир, Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2012. 20 с.
6. Костікова І. І. *Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов засобами інформаційно-комунікаційних технологій*: автореф. Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2009. 36 с.
7. Сорокіна Н. В. *Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів засобами мультимедійних технологій*: Автореф. Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2016. 24 с.

8. Певсе А. А. *Формування інформаційної культури майбутніх філологів у процесі професійної підготовки*: Автореф. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2021. 24 с.
9. Процька С.М. (2019) Комп'ютерно орієнтована методика формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх учителів-філологів: автореф. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. 22 с.
10. Пасічник О. С. Компонентний склад змісту навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти – сучасна інтерпретація. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 1. С. 93-103.
11. Кутова С. О. Іванілішин М. В. (2021). Формування фахових компетентностей філологів засобами освітніх інформаційних технологій на заняттях з методики навчання української мови та літератури. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 39. С. 50-58. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.9>
12. Пшенична О.С. Інформаційні технології у вищій школі : методичні рекомендації до лабораторних занять для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Комп'ютерні науки», освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки». Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 98 с.
13. Валюкевич Т. В. (2021). Особливості застосування он-лайн сервісів для навчання англійської мови студентів непрофільних спеціальностей в умовах дистанційної освіти. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 39. С. 122-126. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.23>
14. Цінько С. В., Голуб Н. М. (2020). Дистанційне навчання майбутніх учителів-філологів як засіб формування інформаційної та методичної компетентностей. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*. №3. С. 127-133. <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1911/1/17.pdf>
15. Варенко Т. К., Пантукіна Н. І. Мультимедізація викладання іноземної мови у вищій школі України: стан, проблеми, перспективи. https://www.researchgate.net/publication/338178661_Multimedizacia_vikladanna_inozemnoi_movi_u_visij_skoli_Ukraini_stan_problemi_perspektivi
16. Використання сервісів Web 2.0 в науковій діяльності. <https://wdpukowal.blogspot.com/p/blog-page.html>

References:

1. Spivachuk V. O., & Ikonnikova M. V. (2021). Perspektivni napriamy rozvytku systemy profesiinoi pidhotovky filolohiv v Ukraini. [Perspective directions of development of the system of professional training of philologists in Ukraine.] *Innovatsiina pedahohika*. Vyp. 39. S. 218-222. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.44> [in Ukrainian].
2. Semenoh O. M. (2005) *Profesiina pidhotovka maibutnix uchyteliv ukrainskoi movy i literatury*: Monohrafiia. [Professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature: Monograph.] Sumy: VVP "Mriia-1" TOV, 404 s. [in Ukrainian].
3. Bobrytska V. I. & Protska S. M. (2016) *Komp'uterno oriientovana osvita maibutnix filolohiv: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv VNZ*. [Computer-oriented education of future philologists: a teaching aid for university students.] Poltava: Skaitek., 136 s. [in Ukrainian].
4. Hlushak O. M. (2016) *Pidhotovka bakalavriv z filolohii do zastosuvannya informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti*. [Preparation of bachelors in philology for the use of information and communication technologies in professional activities.] *Osvitolohichni dyskurs*, № 1 (13). S. 30-41. [in Ukrainian].
5. Kubrak S. V. (2012) *Pedahohichni umovy profesiinoho samorozvytku maibutnoho vchytelia filolohichnoho profilu zasobamy informatsiinykh tekhnolohii*: avtoref. [Pedagogical conditions of professional self-development of the future teacher of philological profile by means of information technologies: autoref.] Zhytomyr, Zhytomyrskyi derzhavnyi universytet imeni Ivana Franka., 20 s. [in Ukrainian].

6. Kostikova I. I. (2009) Teoretyko-metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii: avtoref. [Theoretical and methodological principles of professional training of future teachers of foreign languages by means of information and communication technologies: autoref.] Kharkivskiy natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni H.S. Skovorody, 36 s. [in Ukrainian].
7. Sorokina N. V. (2016) Formuvannya profesiinoi inshomovnoi kompetentnosti maibutnikh filolohiv zasobamy multymediinykh tekhnolohii: Avtoref. [Formation of professional foreign-language competence of future philologists by means of multimedia technologies: Autoref.] Kyiv: Natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni M.P. Drahomanova., 24 s. [in Ukrainian].
8. Pevse A. A. (2021) Formuvannya informatsiinoi kultury maibutnikh filolohiv u protsesi profesiinoi pidhotovky: Avtoref. [Formation of information culture of future philologists in the process of professional training: Autoref.] DVNZ «Pereiaslav-Khmelnyskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Hryhoriia Skovorody»,. 24 s. [in Ukrainian].
9. Protska S.M. (2019) Komp'uterno oriientovana metodyka formuvannya profesiino-pedahohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv-filolohiv: avtoref. [Computer-oriented methodology for the formation of professional and pedagogical competence of future philological teachers: autoref.] Kyiv: Instytut informatsiinykh tekhnolohii i zasobiv navchannia NAPN Ukrainy. 22 s. [in Ukrainian].
10. Pasichnyk O. S. (2018) Komponentnyi sklad zmistu navchannia inozemnykh mov u zakladakh zahalnoi serednoi osvity – suchasna interpretatsiia. [The component composition of the content of teaching foreign languages in institutions of general secondary education is a modern interpretation.] Ukrainyskyi pedahohichnyi zhurnal.. № 1. S. 93-103. [in Ukrainian].
11. Kutova S. O. & Ivanilishyn M. V. (2021). Formuvannya fakhovykh kompetentnosti filolohiv zasobamy osvitynykh informatsiinykh tekhnolohii na zaniattiakh z metodyky navchannia ukrainskoi movy ta literatury. [Formation of professional competencies of philologists by means of educational information technologies in classes on methods of teaching the Ukrainian language and literature.] Innovatsiina pedahohika. Vyp. 39. S. 50-58. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.9> [in Ukrainian].
12. Pshenychna O.S. (2020) Informatsiini tekhnolohii u vyshchii shkoli : metodychni rekomendatsii do laboratornykh zaniat dlia zdobuvachiv stupenia vyshchoi osvity mahistra spetsialnosti «Komp'uterni nauky», osvitno-profesiinoi prohramy «Komp'uterni nauky». [Information Technologies in Higher School: Methodological Recommendations for Laboratory Classes for Applicants of the Master's Degree in Computer Science, Educational and Professional Program in Computer Science.] Zaporizhzhia : ZNU,. 98 s. [in Ukrainian].
13. Valiukevych T. V. (2021). Osoblyvosti zastosuvannya on-lain servisiv dlia navchannia anhliiskoi movy studentiv neprofilnykh spetsialnosti v umovakh dystantsiinoi osvity. [Features of the use of online services for teaching English to students of non-core specialties in the conditions of distance education.] Innovatsiina pedahohika. Vyp. 39. S. 122-126. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/39.23> [in Ukrainian].
14. Tsinko S. V. & Holub N. M. (2020). Dystantsiine navchannia maibutnikh uchyteliv-filolohiv yak zasib formuvannya informatsiinoi ta metodychnoi kompetentnosti. [Distance learning of future teachers-philologists as a means of forming information and methodological competencies.] Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. №3. S. 127-133. <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1911/1/17.pdf> [in Ukrainian]
15. Varenko T. K. & Pantykina N. I. (2018) Multymedizatsiia vykladannia inozemnoi movy u vyshchii shkoli Ukrainy: stan, problemy, perspektyvy. [Multimedia teaching a foreign language in higher education in Ukraine: the state, problems, prospects] https://www.researchgate.net/publication/338178661_Multimedizacia_vikladanna_inozemnoi_movi_u_visij_skoli_Ukraini_stan_problemi_perspektivi [in Ukrainian]
16. Vykorystannia servisiv Web 2.0 v naukovii diialnosti [Use of Web 2.0 services in scientific activities] <https://wdpukowal.blogspot.com/p/blog-page.html> [in Ukrainian]